

TÜRK HALK OYUNLARININ TURİZM AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Haluk GÜLTEKİN* & Ebru Özlem KORKUTATA**

* ÇOMÜ Turizm Fakültesi Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, halukgultekin17@gmail.com, ORCID:0009-0007-9120-6379

** ÇOMÜ Turizm Fakültesi Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı Doktor Öğretim Üyesi, ebruozlemkorkutata@gmail.com, ORCID:0000-0002-6264-8043

Received Date: 15.05.2025. Revised Date: 23.05.2025. Accepted Date: 28.05.2025.

Copyright © 2025 Haluk Gültekin and Dr. Ebru Özlem Korkutata. This is an open access article distributed under the Eurasian Academy of Sciences License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

Özet

Türk halk oyunları, Türk toplumunun kültürel kimliğinin sahne üzerindeki en güçlü yansımalarından biri olarak kabul edilmekte ve UNESCO tarafından Somut Olmayan Kültürel Miras (SOKÜM) kapsamında “gösteri sanatları” alanında değerlendirilmektedir. Türkiye, sahip olduğu zengin kültürel çeşitlilik sayesinde halk oyunları gibi geleneksel unsurları turizmde değerlendirme potansiyeline sahiptir. Bu çalışmada, Türk halk oyunlarının turizm sektöründe nasıl kullanıldığının analiz edilmesi ve bu kültürel değerın turizm işletmeleri bağlamında nasıl daha etkili bir biçimde pazarlanabileceğinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. İkincil kaynaklardan literatür taraması yapılarak derleme yöntemiyle hazırlanan bu kavramsal çalışmada, Türk halk oyunlarının turizm sektörü bağlamında özellikle konaklama işletmelerinde düzenlenen “Türk Gecesi” etkinlikleri aracılığıyla tanıtıldığı tespit edilmiştir. Ancak bu etkinliklerin genellikle yüzeysel, tekrar eden ve kültürel özgünlüğü yansıtmaktan uzak bir yapıya sahip olduğu da vurgulanmıştır. Halk oyunlarımızın, turizmde sadece bir eğlence unsuru olarak değil, kültürel bir anlatı ve özgünlük aracı olarak değerlendirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma bulguları, halk oyunlarının gelen turistlerin karşılanması ve kültürel birikimin aktarılması yoluyla eğlendirilmesinde önemli bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Bu bağlamda Türk halk oyunlarının, otel içi animasyon programları gibi “her şey dâhil” turizm sistemlerinde de özgün yapısı korunarak sunulması, bu kültürel değerın sürdürülebilirliği açısından büyük önem taşımaktadır. Sonuç olarak, turistik tesislerde sunulan halk oyunlarının kültürel değerleri doğru ve nitelikli bir şekilde yansıtılması için animatörlerin halk oyunları konusundaki yeterliliklerini artırmaya yönelik sertifika programları ve eğitim atölyeleri düzenlenmesi gerekmektedir. Halk oyunları gösterilerinde yöresel kostüm, müzik ve oyunların özgünlüğünü koruyacak bir standart oluşturulmalı; bu standart, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türkiye Halk Oyunları Federasyonu ile ilgili sivil toplum kuruluşlarının ortak çalışmalarıyla belirlenmelidir. Ayrıca, halk oyunlarının turizm sektörü bağlamındaki etkilerini ve uygulamalarını inceleyen daha fazla akademik çalışmaya ihtiyaç duyulmakta, bu kapsamda özellikle destinasyon tanıtımı ve turist memnuniyeti üzerindeki etkilerinin ele alındığı araştırmalar yapılması önerilmektedir. Türk halk oyunlarının doğru temsili, kültür turizminin gelişmesine katkı sunarken, aynı zamanda kültürel mirasın kuşaktan kuşağa aktarılmasına ve turistlerin eğlenmekle beraber halk oyunları kültürünü tanımasına da olanak sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Somut Olmayan Kültürel Miras, Türk Halk Oyunları, Türk Gecesi, Kültür Turizmi.

EVALUATION OF TURKISH FOLK DANCE IN TERMS OF TOURISM

Abstract

Turkish folk dances are considered one of the strongest reflections of Turkish society's cultural identity on stage and are evaluated within the "performing arts" domain under UNESCO's Intangible Cultural Heritage (ICH) framework. Thanks to its rich cultural diversity, Turkey has the potential to utilize traditional elements like folk dances in tourism. This study aims to analyze how Turkish folk dances are utilized in the tourism sector and to determine how this cultural asset can be marketed more effectively within the context of tourism enterprises. This conceptual study, prepared through a literature review of secondary sources using the compilation method, identifies that Turkish folk dances are primarily promoted in the tourism sector through "Turkish Night" events

organized in accommodation facilities. However, it has been emphasized that these events often possess a superficial, repetitive structure that fails to reflect cultural authenticity. It is concluded that Turkish folk dances should be regarded not only as a means of entertainment in tourism but also as a tool for cultural narrative and authenticity. The findings of the study reveal that folk dances play a significant role in welcoming tourists and entertaining them by transferring cultural heritage. In this context, presenting Turkish folk dances in all-inclusive tourism systems, such as hotel animation programs, while preserving their authenticity, is of great importance for cultural sustainability. In conclusion, it is necessary to organize certification programs and training workshops to enhance the competence of animators regarding folk dances, and to establish a standard that preserves the authenticity of regional costumes, music, and dances. This standard should be determined through joint efforts of the Ministry of Culture and Tourism, the Turkish Folk Dance Federation, and relevant non-governmental organizations. Furthermore, more academic studies examining the impacts and applications of folk dances in the tourism sector are needed, focusing particularly on their effects on destination promotion and tourist satisfaction. Accurate representation of Turkish folk dances contributes to the development of cultural tourism while ensuring the intergenerational transmission of cultural heritage and allowing tourists not only to enjoy themselves but also to experience and understand the culture of folk dances.

Keywords: Intangible Cultural Heritage, Turkish Folk Dances, Turkish Night, Cultural Tourism.

GİRİŞ

Somut olmayan kültürel miras (SOKÜM) alanlarından “gösteri sanatları” alanı içinde değerlendirilen Türk halk oyunları, Türk toplumunun kültürünün aynası niteliğindedir; halk biliminin diğer unsurları gibi ait olduğu toplumun kültürel kimliğinin ifade edilmiş biçimidir.

Ülkemiz, somut olmayan kültürel miras unsurlarının çeşitliliği ve zenginliğiyle de çok geniş bir yelpazeye sahiptir. Ülkemizin sahip olduğu bütün bu değerler iç ve dış turizmde etkin bir biçimde kullanılmaktadır. Türk halk oyunları, destinasyon tercihi ve seyahat nedeni oluşturmak için temel etken olmamakla birlikte diğer turizm faaliyetleri ve ürünleri için destekleyici ve zenginleştirici bir unsur olarak yer almaktadır. Bu nedenle Türk halk oyunları, turizm işletmeleri için önemli bir pazarlama unsuru olarak değerlendirilebilir. Buradan hareketle bu çalışmada, Türk halk oyunlarının turizm sektöründe nasıl kullanıldığının ortaya çıkarılması ve bu kültürel değerlerin turizm işletmeleri bağlamında nasıl daha etkili bir biçimde pazarlanabileceğinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Çalışma, özellikle Kapadokya, Alanya, Marmaris bölgelerindeki konaklama işletmelerinde düzenlenen animasyon etkinliklerinde yer alan “Türk Gecesi” gibi programlarda halk oyunlarının sunum biçimlerini inceleyerek, bu sunumların kültürel özgünlüğe uygunluğunu sorgulamaktadır. Ayrıca, halk oyunlarının kültürel sürdürülebilirlik, destinasyon tanıtımı ve turist deneyimi açısından taşıdığı potansiyelin değerlendirilmesi de çalışmanın alt amaçları arasındadır. Bu doğrultuda, mevcut uygulamaların sorunlarını tespit etmek ve Türk halk oyunlarının turizmde daha nitelikli bir şekilde değerlendirilmesine yönelik öneriler geliştirmek hedeflenmektedir.

1. METODOLOJİ

Bu araştırma, türü itibarıyla nitel bir araştırma olup, Türk halk oyunlarının turizm sektöründe nasıl kullanıldığını ikincil kaynaklara yönelik literatür taraması yaparak doküman inceleme yöntemiyle derleme ve bu kültürel değerlerin turizm işletmeleri bağlamında nasıl daha etkili bir biçimde pazarlanabileceğini ortaya koyacak sonuçlara ulaşarak öneriler geliştirmeyi hedeflemektedir.

İkincil kaynaklardan yararlanılarak yapılan literatür taraması aracılığıyla çalışmanın amacına uygun olarak kavramlara ilişkin ve kavramlar arasındaki ilişkiyi ortaya koyacak biçimde derleme yapılmıştır. Bu süreçte güncel tarihli ikincil kaynaklardan yararlanılmıştır.

Bu çalışma, Kapadokya, Alanya ve Marmaris'teki turizm işletmelerinde düzenlenen Türk gecesi etkinlikleri ile sınırlandırılmıştır. Araştırmada, bu bölgelerde faaliyet gösteren

işletmelerden alınan veriler internet kaynakları taranarak elde edilmiş ancak diğer bölgelerde düzenlenen benzer etkinlikler çalışmanın kapsamına dahil edilmemiştir. Bu nedenle bulgular, yalnızca bu üç destinasyona özgü sonuçlar sunmaktadır.

Nitel araştırma; olayların, olguların, bakış açılarının doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül olarak ortaya konulduğu; gözlem, görüşme ve doküman analizi tekniklerinin kullanıldığı bir araştırma yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 41). Nitel araştırmaların en temel ilkesi; araştırma esnasında elde edilen verilerin betimlenmesi ve yorumlanarak açıklanmasıdır. Nitel araştırmalarda çalışılan durum araştırmanın özünü oluşturur. Araştırmacı; olayları, olguları, gerçeklikleri derinlemesine betimleyip yorumlayarak objektif bir yaklaşım ve bakış açısıyla sunar (Balcı, 2016).

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Çalışmanın kapsamında yer alan konular Halk Oyunları, Somut Olmayan Kültürel Miras, Türk Halk Oyunları ve Turizm İlişkisi, Türk Geceleri ve Turizmdeki Uygulamaları bağlamındaki kavramlar olup, aşağıdaki başlıklar altında yer almaktadır.

2.1. Halk Oyunları

Halk oyunları, isminden de anlaşılacağı üzere halkın oynadığı oyundur ve icra edildiği topluma aittir. Halk oyunları, icra eden halkın varoluşunun her döneminde ortaya koyduğu maddi, manevi unsurlardan oluşmaktadır. Oyunların ne şekilde oynanacağını, ait olduğu toplumun yapısal farklılıkları, ekonomik ve coğrafi koşulları belirlemektedir. (Koçkar, 1998).

Dengeli ve ölçülü hareketler yolu ile estetik bir etki ve heyecan yaratan, çoğunlukla ses birimlerinden meydana gelen anonim halk müziği ile desteklenmiş olan, göze ve kulağa hoş gelecek şekilde düzenlenmiş, hareket ve müzik birleşmesidir (Ekmekçioğlu ve ark. 2001). Genel anlamı ile halk oyunları, toplumun sevincini, coşkusunu veya üzüntüsünü; halk kültürünün zengin ve çeşitli yanlarını anlatan; müzik eşliğinde, belirli bir ritmik yapı içerisinde tek veya grup halinde icra edilen ölçülü ve düzenli hareketler olarak tanımlanabilir (Özer ve Kaya, 2004).

Halk oyunları, belirli bir topluluğun kültürel kimliğini, geleneklerini ve sosyal hayatını yansıtan, nesilden nesile aktarılan, genellikle grup halinde yapılan ritmik ve koreografik danslardır (Kontulainen, 2018, s. 45)

Halk dansı, bir halkın gelenek ve göreneklerine derinlemesine bağlı kültürel bir ifade biçimidir; genellikle festivallerde, ritüellerde veya sosyal toplantılarda sergilenir (Brinner, 1995, p. 27)

Halk oyunları, kuşaklar boyunca aktarılan ve topluluk değerlerini, sosyal işlevlerini ve tarihsel anlatıları ifade eden geleneksel danslardır (Blacking, 1973, p. 13)

2.2. Somut Olmayan Kültürel Miras (SOKÜM)

Somut Olmayan Kültürel Miras kavramı, 2003 yılında UNESCO'nun Genel Kurulu'nda kabul edilmesi ile uluslararası alanda sonrasında ise 2006 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kabul edilen kanunla ülkemizin sözleşmeye taraf olmasıyla gündeme giren bir konu olarak dikkat çekmektedir.

UNESCO'nun 2003 tarihli Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesinin 2. maddesi şu şekildedir:

Madde 2: Tanımlar

Bu Sözleşmenin amaçları bağlamında,

1. “Somut olmayan kültürel miras” toplulukların, grupların ve kimi durumlarda bireylerin, kültürel miraslarının bir parçası olarak tanımladıkları uygulamalar, temsiller, anlatımlar, bilgiler, beceriler ve bunlara ilişkin araçlar, gereçler ve kültürel mekanlar- anlamına gelir. Kuşaktan kuşağa aktarılan bu somut olmayan kültürel miras, toplulukların ve grupların çevreleriyle, doğayla ve tarihleriyle etkileşimlerine bağlı olarak, sürekli biçimde yeniden yaratılır ve bu onlara kimlik ve devamlılık duygusu verir; böylece kültürel çeşitliliğe ve insan yaratıcılığına duyulan saygıya katkıda bulunur. İşbu Sözleşme bağlamında, sadece, uluslararası insan hakları belgeleri esaslarına uyan ve toplulukların, grupların ve bireylerin karşılıklı saygı gereklerine ve sürdürülebilir kalkınma ilkelerine uygun olan somut olmayan kültürel miras göz önünde tutulacaktır.

2. Yukarıda 1. fıkrada tanımlanan “somut olmayan kültürel miras”, özellikle aşağıdaki alanlarda belirir:

- a) Somut olmayan kültürel mirasın aktarılmasında taşıyıcı işlevi gören dille birlikte sözlü gelenekler ve anlatımlar;
- b) Gösteri sanatları;
- c) Toplumsal uygulamalar, ritüeller ve şöenler;
- d) Doğa ve evrenle ilgili bilgi ve uygulamalar;
- e) El sanatları geleneği.

3. “Koruma” terimi, somut olmayan kültürel mirasın yaşayabilirliğini güvence altına alma anlamına gelir; buna kimlik saptaması, belgeleme, araştırma, muhafaza, koruma, 3 geliştirme, güçlendirme ve özellikle okul içi ya da okul dışı eğitim aracılığıyla kuşaktan kuşağa aktarma olduğu kadar, bu kültürel mirasın değişik yanlarının canlandırılması dahildir.

4. “Taraf Devletler” Sözleşmeyle bağlı olan ve Sözleşmenin yürürlükte bulunduğu Devletlerdir.

5. Sözleşme 33. maddede gönderme yapılan ve işbu Sözleşmeye o maddede belirtilen koşullara uygun biçimde Taraf olan topraklara aynen uygulanır. Bu bağlamda “Taraf Devletler” terimi mezkur topraklara da atıfta bulunmaktadır.

UNESCO’nun sözleşmesinin 2. maddesinde (Ekici ve ark. 2011:1); *“toplulukların, grupların ve kimi durumlarda bireylerin, kültürel miraslarının bir parçası olarak tanımladıkları uygulamalar, temsiller, anlatımlar, bilgiler, beceriler ve bunlara ilişkin araçlar, gereçler ve kültürel mekânlar” biçiminde tanımlanan kavram halk kültürü çalışmalarına yeni bir boyut ve bakışı da böylece beraberinde getirmiştir. Maddenin devamında ise, “kuşaktan kuşağa aktarılan bu miras, toplulukların ve grupların çevreleriyle, doğayla ve tarihleriyle etkileşimlerine bağlı olarak, sürekli biçimde yeniden yaratılır ve bu onlara kimlik ve devamlılık duygusu verir; böylece kültürel çeşitliliğe ve insan yaratıcılığına duyulan saygıya katkıda bulunur”* denilerek kavramın alanı üzerine tanımlama yapılmıştır (Oğuz, 2009:167).

2.3. Türk Halk Oyunları

Türk halk oyunları; milli kültür birikiminin, gelenek ve göreneklerin, anlatılmak istenen olayın veya durumun yöresel özellikleriyle, nesilden nesile taşınarak, müzik eşliğinde figür ve hareketlerle ve belli bir kurguyla ifade edilmesi biçiminde tanımlanabilir (Bali, 2017).

Türk halk oyunları, Türkiye'nin zengin kültürel mirasının önemli bir parçası olarak, turizm sektörü açısından da büyük bir potansiyele sahiptir. Bu oyunlar, sadece eğlence unsuru olmaktan öte, kültürel kimliğin tanıtımı ve korunmasında önemli bir rol oynamaktadır. Ay, (2019) nitel araştırmada, halk dansları eğitmenleri, halk oyunlarının ülke tanıtımında ve turistik çekicilik unsuru olarak önemli bir yer tuttuğunu belirtmişlerdir. Ancak, bu oyunların turizm

faaliyetlerinde daha etkin ve özgün bir şekilde kullanılabilmesi için stratejik planlamalara ihtiyaç duyulduğu vurgulanmıştır.

2.4. Türk Halk Oyunları - Turizm ilişkisi

Halk oyunlarının turizmde kullanımı sırasında dikkat edilmesi gereken önemli noktalar bulunmaktadır. Özellikle turistik etkinliklerde, halk oyunlarının özgünlüğünün korunması ve kültürel değerlerin doğru bir şekilde yansıtılması gerekmektedir. Aksi takdirde, kültürel yozlaşma riski ortaya çıkabilir. Bu nedenle, turizm sektöründe halk oyunlarının kullanımı konusunda bilinçli ve sorumlu yaklaşımlar benimsenmelidir. Türk halk oyunları ve geleneksel spor oyunları turizm sektöründe önemli birer kültürel değer olarak değerlendirilmelidir. Bu oyunların, hem yerel halkın kültürel kimliğini güçlendirmesi hem de turistlere geleneksel deneyimler sunması açısından önemi büyüktür. Ancak, bu potansiyelin etkin bir şekilde kullanılabilmesi için stratejik planlamalar ve kültürel mirasın korunmasına yönelik politikalar geliştirilmelidir (Korkmaz ve Kızanlıklı, 2023).

2.5. Türk Gecesi

Konaklama işletmelerinde düzenlenen Türk Gecesi etkinlikleri, Türk kültürünün yansıtılmasında en uygun animasyon etkinlikleri arasında yer almaktadır (Akgöz, 2003: 46). Turizm işletmelerinde turistlerin konaklama dışında kalan zamanlarını eğlenerek geçirmelerini sağlamak amacıyla yapılan animasyon etkinlikleri içerisinde gece şovları ve Türk geceleri de yer almakta ve kültürel değerleri, geleneksel yemekleri, dans gösterileri ile çeşitli folklorik unsurları belirli sanatsal koreografilerle turistlere Türk gecelerinde sunulmaktadır (Akgöz, 2003:57). Turizm işletmelerinde çoğunlukla gece düzenlenen animasyon etkinlikleri genellikle; “Türk gecesi, sultan gecesi, folklor gecesi, barbekü gecesi, oryantal gecesi” gibi tanıtılmakta olup; içerik olarak bu etkinliklerde “Türk halk oyunları, kına gecesi ve düğün canlandırması, mehter takımı, bıçak ve ateş gösterisi, kadın ve erkek dansçılar tarafından icra edilen göbek dansı” gibi etkinlikler sunulmaktadır (Kurt, 2009).

Üngüren ve ark. (2020), Türk gecelerinin halk oyunları aracılığıyla kültürel mirasın tanıtımında önemli bir araç olarak kullanıldığını, ancak bu etkinliklerin çoğu zaman özgün kültürel içerikten uzaklaştığını ve ticari kaygılarla şekillendiğini belirtmişlerdir. Çalışmalarında, özellikle konaklama işletmelerinde sunulan halk oyunu gösterilerinin, yerel kültürün temsili açısından yeterince derinlikli ve bütüncül olmadığını vurgulamışlardır. Bu durum, halk oyunlarının bir rekreasyon faaliyeti olarak turizmde kullanımı sırasında, kültürel özgünlüğün korunması gerekliliğini ortaya koymaktadır.

2.6. Turizmde Türk Gecesi Örnek Programları

İnternet kaynakları taranarak Türkiye’nin çeşitli bölgelerinde düzenlenen Türk Gecesi örnek programlarından bazıları aşağıda sunulmuştur.

2.6.1. Kapadokya Türk Gecesi Programı

- Açılışta Derviş (Semah) gösterisi ile program başlar.
- Türk halk oyunları sergilenir.
- Oryantal dans gösterisi
- İzleyicilerin de katılabileceği eğlenceli teatral gösteri ve oyunlar.
- Gösterilerin finalinde ise Kafkas dans grubu sunumunu yapar.

(<https://www.kapadokyabalonturlari.com.tr/tr/aktiviteler/kapadokya-turk-gecesi> Erişim Tarihi: 15.05.2025)

2.6.2. Türk Gecesi Program Detayı

- Çayda Çıra Oyunu
- Adıyaman Yöresi Halk Oyunları
- Artvin Yöresi Halk Oyunları
- Kafkas Halk Oyunları
- Gelin Oyunu
- Oryantal Şov
- Yiyecek ve İçecek

(<https://uptrendtravel.com/hizmet-turk-gecesi-23> Erişim Tarihi: 16.05.2025)

2.6.3. Türk Gecesi Program Akışı

- Başlangıçta yemekler ikram edilir.
- Aralarda ve program başlamadan önce Türk müziğinin seçme parçaları canlı olarak dinlenmektedir.
- 7 Bölgemizin Türk halk oyunları sergilenir.
- Daha sonra Oryantal dans gösterisi ile devam eder.
- Misafirlerin katılımıyla yapılan teatral bazı eğlenceli oyunlar oynanır.
- Daha sonra Kafkas dansları gurubu final gösteriyi yaparlar.

(https://www.kapadokyabooking.com/tr/tour/turk-gecesi-yemekli_7 Erişim Tarihi: 15.05.2025)

2.6.4. Türk Gecesi Gösteri İçeriği

- Kafkas Dansı.
- Oryantal Dans Gösterileri.
- Türkiye'nin 7 farklı bölgesine ait halk oyunları gösterileri.
- Misafirler ile etkileşime geçen gösteriler.
- Dansöz Show.
- Misafirler ile etkileşimli danslar.
- Kapanışta pop müzik.
- Türk Gecesi Programı yaklaşık 3 saat sürmektedir.

(<https://mdchotel.com/aktiviteler/kapadokya-turk-gecesi> Erişim Tarihi: 16.05.2025)

2.6.5. Alanya Türk Gecesi

Alanya Türk Gecesi tarihi Alarahan'da düzenlenmektedir. Türk gecesinde konuklar öncelikle akşam yemeğine davet edilir. Akşam yemeğinden sonra muhteşem manzara eşlinde harika bir şov başlar! Geleneksel kostümlerdeki profesyonel halkoyunları grupları, Türkiye'nin farklı bölgelerinden danslar, Kafkas dansları, Oryantal dans, ateş gösterisi, geleneksel halk müziği, Semazan ve sürprizler... Alanya'daki bu Türk gecesi etkinliğini kaçırmayın! (<https://www.touralanya.com/tr/alanya-turk-gecesi> Erişim Tarihi: 15.05.2025)

2.6.6. Alanya Folklor Gösterisi Türk Gecesi

Alanya folklor gösteri gecesi, geleneksel Türk kültürünü yansıtan danslar, müzikler ve sahne performanslarıyla dolu bir etkinliktir. Anadolu'nun farklı bölgelerine ait halk oyunları, renkli kostümler ve canlı ritimlerle sergilenir. Sema gösterileri, zeybek dansı ve kaşık oyunları gibi birçok geleneksel dans, izleyicilere görsel bir şölen sunar. Gecede ayrıca Türk mutfağından lezzetler de sunulabilir. Hem yerli hem de yabancı turistler için eğlenceli ve kültürel bir deneyim olan bu etkinlik, Alanya'nın zengin mirasını tanıtmak için harika bir fırsattır. (<https://www.alanya-tours.com/tr/alanya-turk-gecesi> Erişim Tarihi: 15.05.2025)

2.6.7. Marmaris Türk Gecesi Tur Programı

Haftada 4 gün düzenlenen Marmaris Türk Gecesi Turu Salı, Perşembe, Cuma ve Pazar günleri düzenlenmektedir. Program 19.30'da konukların transferi ile başlamakta ve eğlenceler genellikle saat 20.00'de yapılmaktadır. Gece 23.30 – 00.00 arası sona eren tur programımız sonunda, misafirlerimiz tekrar otellerine geri bırakılmaktadır. Yerel dansların yapıldığı, geleneksel gösteri ve showların gerçekleştiği bu aksiyonu hiç bitmeyen gecede akşam yemeği ve sınırsız içecek tur kapsamında ücretsizdir. Türk müzikleri eşliğinde yemeğinizi yiyebilir ve gösterileri izleyebilirsiniz. Çocuklu aileler ve eskiye özlem duyan gezginler için ideal bir tur seçeneğidir. Gecenin sonuna doğru dansöz gösterileri ve sürpriz gösteriler sizi bekliyor! Kafkas dansları ve folklor ekibinin yapacağı muhteşem dans showu, sizi eskiye götürecek ve muhteşem bir nostalji yaşatacaktır. (<https://tr.excursionmarmaris.com/excursion/marmaris-turlari-turk-gecesi> Erişim Tarihi: 15.05.2025)

Turizmde Türk Gecesi Fotoğrafları

Fotoğraf 1: Kafkas Halk Oyunları.

Kaynak: <https://www.cappadociaelitestonehouse.com/tr/activity/15/turk-gecesi.html> Erişim Tarihi: 15.05.2025.

Fotoğraf 2: Kına Gecesi.

Kaynak: https://www.kapadokyabooking.com/tr/tour/turk-gecesi-yemekli_7 Erişim Tarihi: 15.05.2025.

Fotoğraf 3: Roman Dansları.

Kaynak: <https://www.luckycavehotel.com/turk-gecesi.html> Erişim Tarihi: 15.05.2025.

Fotoğraf 4: Halay.

Kaynak: <https://kapadokyadaturlar.com/tours/kapadokya-turk-gecesi-turu-fiyatlari-yemekli> Erişim Tarihi: 15.05.2025

Fotoğraf 5: Modern Dans.

Kaynak: <https://www.touralanya.com/tr/alanya-turk-gecesi> Erişim Tarihi: 16.05.2025.

Fotoğraf 6: Kafkas Halk Oyunları.

Kaynak: <https://tr.excursionmarmaris.com/excursion/marmaris-turlari-turk-gecesi> Erişim Tarihi: 16.05.2025.

2.7. Türk Gecesi ve Halk Oyunları Arasındaki Benzerlik ve Farklılıklar

Türk gecesi ve halk oyunları, hem benzer hem de farklı yönleriyle dikkat çekmektedir. Türk geceleri genellikle turistik ve eğlence odaklı, çok yönlü gösteriler iken; halk oyunları, belli kurallara dayalı geleneksel danslardır.

Benzerlikler: Her iki etkinlik de Türk folklorunun birer temsili olarak kabul edilir. Özellikle halk müziği, yöresel kıyafetler ve topluluk içinde sergilenme gibi unsurlar hem Türk gecelerinde hem de halk oyunlarında yer almaktadır (And, 1983; Öztürkmen, 1998). Ayrıca, izleyiciye yönelik sunulmaları ve sosyalleşmeyi teşvik etmeleri açısından ortak bir paydada buluşurlar (Tura, 1988).

Farklılıklar: Türk gecesi, içeriğinde sadece halk oyunlarını değil; oryantal dans, meddah gösterisi, kına gecesi simülasyonu gibi farklı etkinlikleri de barındırabilir. Bu nedenle daha eğlence ve tanıtım odaklıdır (Yıldırım, 2006). Halk oyunları ise bölgelerin tarihsel ve kültürel özelliklerini taşıyan, belirli figür ve ritim yapılarına sahip danslardır (Tura, 1988). Uygulama alanları da farklılık gösterir; Türk geceleri otellerde ya da turistik organizasyonlarda görülürken, halk oyunları festivallerde, halk eğitim merkezlerinde ve kültürel etkinliklerde yer bulur (Yıldırım, 2006).

Türk gecesi ve halk oyunları, Türk kültürüne katkı sağlayan iki önemli etkinliktir. Ancak yukarıda yer alan kaynaklardan da anlaşılacağı üzere amacı, kapsamı ve uygulanış alanları açısından birbirinden ayrılmaktadır.

Türk gecelerinin, turistik destinasyonlarda ekonomik getiriye artırmayı hedefleyen bir etkinlik olarak öne çıktığı görülmektedir. Türk geceleri, daha geniş bir izleyici kitlesine hitap etmek adına, geleneksel öğelerle birlikte modern eğlence unsurlarını da içermektedir. Türk gecelerinin katılımcılar üzerinde kısa vadeli bir eğlence etkisi bıraktığı, ancak kültürel derinlik açısından halk oyunları kadar güçlü bir izlenim yaratmamaktadır.

Halk oyunları, daha çok kültürel değerlerin korunması ve aktarılması amacına hizmet etmekte, kültürel kimlik oluşturma açısından önemli bir rol oynamaktadır.

3. BULGULAR VE TARTIŞMA

Türk halk oyunlarının turizm işletmelerinde daha çok “Türk Gecesi” adı altında bir dizi etkinlik içinde sunulması bağlamında birkaç çalışma yapıldığı tespit edilmiştir (Akgöz, 2003: 46, Kurt, 2009). Literatürde “turizm-halk oyunları ilişkisi” özelinde çalışma sayısı oldukça azken Türk gecesi içerikleri ile ilgili bilgi alınabilecek birkaç tez çalışması bulunmaktadır. Yapılan tez çalışmalarına bakıldığında genel olarak Türk gecelerinin etkinlik bakımından zengin içerikte olmadığı görülmektedir. Türk gecesi adı altında genellikle “düğün canlandırması, halk oyunları, sıra gecesi, oryantal dansı” gibi etkinlikler sergilenmekte ve bu etkinliklerin içeriği çoğunlukla birbirinin tekrarı niteliğinde olmaktadır.

Çoğunlukla gece düzenlenen etkinlikler; “Türk gecesi, sultan gecesi, folklor gecesi, barbekü gecesi, oryantal gecesi” gibi tanıtılmakta olup; içerik olarak bu etkinliklerde “Türk halk oyunları, kına gecesi ve düğün canlandırması, mehter takımı, bıçak ve ateş gösterisi, kadın ve erkek dansçılar tarafından icra edilen göbek dansı” gibi aktiviteler sunulmaktadır (Kurt, 2009).

Uluslararası halk oyunları festivallerinin de ülke tanıtımına dolayısıyla ülke turizmine olumlu katkıları olduğu da yadsınamaz bir gerçektir. Uzunkaya (1999) yaptığı çalışmada, uluslararası halk oyunları festivallerinin Türkiye’nin tanıtımı için yapılan çalışma ve etkinlikler içinde önemli görevler üstlenmiş organizasyonlar olduğunu belirtmiş, bu festivallerde ilgi odağı olan Türk halk oyunlarını izleyen yabancıların Türkiye’yi ve Türk kültürünü yakından tanıma ve öğrenme çabasını da beraberinde getirdiğini ifade etmiştir. Diğer yandan Türkiye’deki turistik otelcilik sektöründe animasyonun gelişmesi, bir bakıma her şey dâhil sistem ile gerçekleşmiştir. “Her şey dâhil sistem ağırlıklı turizm anlayışı, beraberinde turistlerin otel içinde geçirilen zamanlarının artmasını ve böylece otel içi animasyon faaliyetlerini daha önemli hale getirmiştir” (Ayvacı ve Gülcan, 2017:208).

Animasyon gösterileri etkileşimli özelliğe sahip olarak, farklı kategorilerdeki ulusal SOKÜM varlıklarını kaynak olarak kullanabilmekte ve farklı yaş gruplarının sportif, kültürel ve eğlence amaçlı isteklerine cevap verebilmektedir. Nitekim çeşitli araştırmalarda da, ulusal kültürün ve özellikle SOKÜM ulusal unsurlarının tanıtımı ve aynı zamanda bu unsurların gelecek kuşaklara aktarılması için turizm animasyonlarının elverişli doğasına vurgu yapılmaktadır (Akgöz, 2003; Ayvacı ve Gülcan, 2017; Çetiner, 2017; Dinç, 1999; Kahveci, 1994; Karaman ve ark. 2016).

Özellikle Kapadokya’da farklı turizm işletmeleri tarafından düzenlenen “Türk Gecesi” programları, somut olmayan kültürel miras öğelerinin turistik amaçlarla sunulması açısından dikkat çekici bir örnek teşkil etmektedir. Bu etkinlikler, halk oyunları, oryantal danslar, teatral gösteriler ve bölgesel mutfak sunumları gibi çoklu performatif öğeleri bir araya getirerek, ziyaretçilere hem eğlence hem de kültürel deneyim vadetmektedir. Ancak bu programların içerik yapısı incelendiğinde, kültürel temsilde bazı sorun alanları da göze çarpmaktadır.

İlk olarak; Türk Gecesi etkinliklerinde yer alan halk dansları performanslarının çoğu zaman bölgesel bağlamından ve özgün anlatı yapısından koparıldığı, bunun yerine turistik tüketimi kolaylaştıracak şekilde yüzeyselleştirildiği görülmektedir. Örneğin, Çayda Çıra, Artvin Yöresi veya Gelin Oyunu gibi özgün halk oyunları, folklorun taşıdığı sosyal ve kültürel anlamlardan arındırılarak salt görsel ve eğlence bir sunuma indirgenmektedir. Bu durum, gösteri halkbilimi (performance folklore) perspektifinden bakıldığında, kültürel öğelerin metalaşması ve anlam kaybı yaşaması olarak değerlendirilebilir (Bauman, 1977).

İkinci olarak; programlarda sıklıkla yer verilen oryantal dans gösterileri ve dansöz performansları, çoğu zaman Türk kültürünün oryantalist bir bakış açısıyla yeniden inşa

edilmesine yol açmakta, bu da kültürel otantiklik açısından ciddi bir tartışma konusudur. Bu tür içerikler, özellikle Batılı turistlerin beklentilerine hitap edecek biçimde seçilmekte, ancak bu tercih Türkiye'nin kültürel mirasını bütüncül ve doğru bir biçimde yansıtmak yerine, egzotizm üzerinden bir turistik gösteri üretimine hizmet etmektedir (MacCannell, 1976).

Bununla birlikte, Türk Gecesi programlarının izleyici katılımına açık eğlenceli oyunlar ve etkileşimli dans gösterileri ile desteklenmesi, rekreasyonel etkileşimi ve deneyimsel turizmi teşvik etmesi bakımından olumlu bir yön olarak değerlendirilebilir. Turistlerin sadece izleyici konumunda kalmayıp sahneye davet edilmeleri, etkinliğin unutulmaz ve kişiselleştirilmiş bir deneyime dönüşmesine olanak tanımaktadır. Bu yaklaşım, deneyimsel turizm (experiential tourism) anlayışıyla da örtüşmektedir (Pine ve Gilmore, 1999).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Ülkemizin sahip olduğu kültürel değerler iç ve dış turizmde etkin bir biçimde kullanılmaktadır. Önemli bir kültür unsuru olan Türk halk oyunları da destinasyon tercihi ve seyahat nedeni oluşturmak için temel etken olmamakla birlikte diğer turizm faaliyetleri ve ürünleri için destekleyici ve zenginleştirici bir unsur olarak yer almaktadır.

Bu nedenle Türk halk oyunları, özü korunarak, aslına uygun icra işletmeleri için önemli bir pazarlama unsuru olarak değerlendirilebilir.

Ülkemizin çeşitli bölgelerinde ve özellikle turizmde uygulanan Türk Gecesi programları, kültürel tanıtım açısından önemli bir potansiyele sahip olmakla birlikte, kültürel sürdürülebilirlik, geleneksellik ve bilgilendirici içerik üretimi açısından geliştirilmesi gereken yönler taşımaktadır. Bu bağlamda, halk oyunlarının yalnızca eğlence unsuru olarak değil, kültürel aktarım ve anlatı aracı olarak yapılandırılması; animasyon ekiplerinin halk dansları konusunda bilinçlendirilmesi ve performansların pedagojik içerikle desteklenmesi büyük önem arz etmektedir. Ancak, bu etkinliklerin yalnızca yüzeysel ve oryantalist bir turistik sunumla sınırlı kalması, kültürel mirasın derinliğini ve özgünlüğünü yeterince yansıtmamasına yol açabilir. Bu nedenle, halk oyunlarının turizmdeki rolünün eğlencenin ötesine geçerek kültürel zenginlikleri tanıtan ve bu mirası koruyan bir yapıya evrilmesi büyük önem taşımaktadır.

Araştırma sonuçlarından edinilen bilgiler ışığında;

- Turizm işletmelerinde sunulan Türk halk oyunlarının özünü korunması, oyunlarımızın aslına uygun icra edilmesi, kültürümüzün tam ve doğru biçimde yansıtılması gerekliliği;
- Ulusal kültürümüzün sunulduğu Türk gecesi etkinliklerinde yer alan animatörlerin yetkinliklerinin denetlenmesi ve sunulan gösterilerin standart bir şekilde düzenlenmesi gerekliliği;
- Bu alanda yapılan çalışmaların sayısal olarak yetersizliği de düşünüldüğünde “halk oyunları-turizm ilişkisi” konusunda daha fazla araştırma yapılması gerekliliği;
- Rekreasyon, Halk Oyunları ve Turizm Bölüm/Programlarında “Turizmde Halk Oyunları Uygulamaları ve Program Geliştirme” benzeri ders adı ile sektörün ihtiyaç duyduğu ancak kültürel sürdürülebilirliği sağlayacak içeriklerin olduğu derslerin müfredata dahil edilmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

A. Yazılı Kaynaklar

- Akgöz, E. (2003). *Turizm İşletmelerindeki Türk Gecelerinin Türk Kültürünü Tanıtmaya Katkıları*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- And, M. (1983). *Oyun ve Bugü: Türk Kültüründe Oyun Kavramı*. Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Ay, E. (2019). Halk Dansları Eğitimcilerinin Kültürel Kimlik ve Turizm İlişkisine Yönelik Görüşleri. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 7(3), 2122-2140.
- Ayvacı, H. ve Gülcan, B. (2017). Türkiye’de Turizm Animasyonlarında Somut Olmayan Kültürel Miras (Soküm) Ulusal Unsurlarına Bakış. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 4 (Special Issue 1), 207-223.
- Balcı, A. (2016). *Sosyal Bilimlerde Araştırma – Yöntem, Teknik Ve İlkeler*. Pegem Akademi, Ankara.
- Bali, A. (2017). Halk Oyunları Üzerine Halkbilimsel Bir Araştırma: Mersin İli Silifke İlçesi Örneği. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, 33, 78-91.
- Bauman, R. (1977). *Verbal Art As Performance*. Waveland Press.
- Blacking, J. (1973). *How Musical Is Man?* University Of Washington Press.
- Brinner, B. (1995). *Knowing Music, Making Music: Javanese Gamelan And The Theory Of Musical Competence And Interaction*. University Of Chicago Press.
- Çetiner, H. (2017). Animasyon Aktivitelerinde Kullanılan Kültürel Motiflerin Değerlendirilmesi. İKSAD Avrasya Zirvesi, Ankara.
- Dinç, S. (1999). Cumhuriyet Döneminde Yapılan Milli Eğitim Şûraları Ve Alınan Kararların Uygulamaları (1923–1960). Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Ekici, M. , Fedakar, S., Gültekin, M., Tutu, S.B., Ertural N., Fedakar, P.D., Yılmaz, O. (2011). *Somut Olmayan Kültürel Miras: Barana (Dursunbey-Balıkesir)*, Uşşak Tif Ofset Matbaacılık, İzmir.
- Ekmekçioğlu, İ., Bekar, C. ve Kaplan, M. (2001). *Türk Halk Oyunları Kitabı*, Esin Yayınları, Basım 1. İstanbul.
- Kahveci, Ş. (1994). Türkiye’deki Beş Yıldızlı Otel İşletmelerinde Gerçekleştirilen Animasyon Aktivitelerinin Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Karaman, M., Özgürel, G. ve Bingöl, Z. (2016). Turizm Pazarlamasında Animasyon Aktivitelerinin Bir Araç Olarak Değerlendirilmesi, *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 6(11), 599-618.
- Koçkar, M. (1998). *Çağlar Boyunca İletişim Sanatı Olarak Dans Ve Halk Dansları*, Bağırhan Yayinevi, Ankara.
- Kontulainen, S. (2018). *The Role Of Folk Dance in Cultural Identity Formation*. *Journal Of Ethnology And Folkloristics*, 12(2), 40-55.
- Korkmaz, A. ve Kızanıklı, M. M. (2023). Geleneksel spor oyunlarının turizme etkileri üzerine bir araştırma: Kırgızistan örneği. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(3), 1193-1208.

- Kurt, S. (2009). *Türk Halk Kültürü Ürünlerinin Turizmde Kullanımı*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir: Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- MacCannell, D. (1976). *The Tourist: A New Theory Of The Leisure Class*. University of California Press.
- Oğuz, Ö. M. (2009). *Somut Olmayan Kültürel Miras Nedir*. Geleneksel Yayıncılık, Ankara.
- Özer, E. ve Kaya, H. (2004). Elazığ Halk Oyunları. T.C Elazığ Valiliği Elazığ Kültür Kurultayı, 98-102, Elazığ.
- Öztürkmen, A. (1998). *Folklor ve Milliyetçilik*. İletişim Yayınları, İstanbul.
- Pine, B. J. ve Gilmore, J. H. (1999). *The Experience Economy: Work is Theatre & Every Business A Stage*. Harvard Business School Press.
- Tura, Y. (1988). *Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği*. Pan Yayıncılık, İstanbul.
- Uzunkaya, E.(1999). *Uluslararası Halk Oyunları Festivallerinin Türkiye'nin Dış Tanıtımına Katkıları*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Üngüren, E., Öztürk, M., ve Kaçmaz, Y. Y. (2020). Konaklama İşletmelerinde Düzenlenen Türk Gecesi Etkinliklerinin Türk Kültürüne Uygunluğunun Değerlendirilmesi: Keşifsel Bir Araştırma. *Turizm Akademik Dergisi*, 7(2), 1-17.
- Yıldırım, A. Ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Yıldırım, R. (2006). Türk Halk Oyunlarının Eğitimde Kullanımı. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(2), 123-140.

B. İnternet Kaynakları

- <https://kapadokyadaturlar.com/tours/kapadokya-turk-gecesi-turu-fiyatlari-yemekli>
- <https://mdchotel.com/aktiviteler/kapadokya-turk-gecesi/>
- <https://tr.excursionmarmaris.com/excursion/marmaris-turlari-turk-gecesi>
- <https://uptrendtravel.com/hizmet-turk-gecesi-23>
- <https://www.alanya-tours.com/tr/alanya-turk-gecesi>
- <https://www.cappadociaelitestonehouse.com/tr/activity/15/turk-gecesi.html>
- <https://www.kapadokyabalonturlari.com.tr/tr/aktiviteler/kapadokya-turk-gecesi>
- https://www.kapadokyabooking.com/tr/tour/turk-gecesi-yemekli_7
- <https://www.luckycavehotel.com/turk-gecesi.html>
- <https://www.touralanya.com/tr/alanya-turk-gecesi>